

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s členy redakce webu ČT24 (rozhovor)

Příloha č. 2: Rozhovor s komiksovým tvůrcem (rozhovor)

Příloha č. 3: Rozhovor s komiksovým teoretikem (rozhovor)

Příloha č. 4: Ukázky komiksů (obrázky)

Příloha č. 5: Dotazník

Příloha č. 6: Dotazníkové šetření (grafy)

Příloha č. 7: Kódovací kniha

Příloha č. 8: Kódovací arch

Příloha č. 9: Klasifikace témat (grafy)

Příloha č. 10: Seznam analyzovaných zpravodajských komiksů

Příloha 1: Rozhovor s členy redakce webu ČT24 (rozhovor)

Šéfredaktor on-line zpravodajství: Karel Tínl

Redaktor (redakce vědy): Tomáš Karlík

Redaktorka (web ČT24): Tereza Volfová

Redaktorka (multimediální redakce): Martina Podhůrská

Co vás inspirovalo, nebo jak vás napadlo začít s tímhle formátem komiksu ve zpravodajství České televize?

Tínl: Každý rok přemýšlíme o tom, co bychom spustili jako něco nového, a zároveň, co by cílilo na mladé publikum, protože to je jeden z cílů, které komiks má. Vlastně chytit k obsahu, který vyrábí ČT24 jako taková, mladší generaci. Na webu máme věkový průměr asi 35 let, naši čtenáři jsou spíše muži. Vysílání má skupinu mnohem starší. Tuším okolo 50 nebo 60 let, to si ověřte. Já to beru, že jsem mladším čtenářům se svým týmem blíží. Beru to tak, že mým úkolem je nalákat na obsah, který primárně ukazujeme hlavně střední a starší generaci, mladé čtenáře, jestli třeba náhodou někoho nezaujme.

A inspirovali jste se v jiném médiu, nebo je to čistě váš nápad?

Tínl: Neinspirovali jsme se, respektive jsme to nikde neviděli. Já jsem o tom přemýšlel asi dva a půl roku a říkal jsem to Tomášovi (redaktor vědy). Napadl mě vzdělávací komiks, který by vysvětloval věci, které se ve společnosti a ve světě dějí. Komiks se teď vrací v tištěné podobě, ale jsou i aplikace právě pro on-line podoby. Chtěli jsme využít formu, kterou má mladší generace ráda, a dát do ní obsah, který se k ní nějak těžko dostává. Nikde jsme se neinspirovali. Inspirace byla maximálně v tom, že samozřejmě sledujeme dění v zahraničí. Některé redakce přichází s podobnými nápady a mohou pro nás být přínosem. Byla to inspirace na úrovni toho, že chceme dělat nové věci a hlavně chceme zaujmout mladé publikum, ale ta konkrétní věc, to jsme si vymysleli sami.

Takže to byl spíš váš nápad?

Tínl: Byl to určitě náš nápad.

Karlík: Byl to Karlův nápad (šéfredaktor).

Tínl: Ale potom jsme to konzultovali a posunuli to dál. Ten původní nápad byl vlastně ještě jiný, ale pořád to spočívalo v tom, že z videa formou nějakých technologií vyrábíme komiks.

A pro komiks jste se rozhodli, protože si myslíte, že cílí na mladší publikum?

Tinl: To je hlavní cíl. Beru to za velký úkol České televize, rozšířit zpravodajství k mladým lidem, kteří často ani neví, co tady děláme. Chceme říct lidem, že tato instituce, o které mladé publikum často ani neví, tady je, a ukázat jim, co dělá.

Ted' bych se chtěla víc zaměřit na témata, která zpracováváte. Kdo všechno vybírá témata a kdo všechno rozhoduje o tom, jaké téma se zpracuje?

Tinl: Stanovili jsme si nějaké mantinely toho, co zpracováváme. Vzhledem k tomu, že jsme veřejnoprávní médium, nezpracováváme politická témata. Nezobrazujeme aktuální politiky na komunální úrovni a výše. Je to kombinace uměleckého, autorského a zpravodajského díla, takže licence by na to teoreticky i byly. Jako veřejnoprávní médium ale rozhodně nechceme a není naším cílem, abychom někoho naštváli, protože jsme ho zkomiksovali. Zkomiksování premiéra této země, to jsme si říkali, že dělat nebudeme, takže v našich komiksech nevystupují přední osobnosti české politické scény. Zaměřujeme se na témata, která mladším lidem mohou zároveň být bližší. Ono kolikrát popravdě je to spíš o spuštění nové lodi na vodu nebo o tom, že maminky mají problémy v mateřské školce.

Takže třeba válka ne.

Tinl: Už jenom, když si spojím slovo komiks a válka, tak mi to k sobě nejde. Takže válku ne, ale řešili jsme to u úmrtí. Víím, že jsme měli komiks na úmrtí Nikiho Laudy. Jako téma je to, myslím si, nevhodné pro takové podání. Na druhou stranu, on byl svého druhu umělec, měl nějaké vlastnosti a charakteristiky, které jsme si říkali, že uděláme touto cestou, protože to byl příběh. A komiks je příběh nějakého hrdiny. Na mě ta reportáž působila, že je o hrdinovi, ne o smrti hrdiny, ale o tom, co udělal. To je to, co v tom komiksu rádi uvidíme.

Karlík: My jsme hodně svázání podobou slova komiks, které má v sobě zakódovaný výraz komično, i když spousta komiksů je vážných, ale když se vydají knižně, tak to tak nepůsobí. Maus od Spiegelmana je krásný umělecký a smutný komiks. Je to o umírání a holocaustu a stejně je to komiks. Dneska se tomu říká obrazový román, ale je to spíš komiks. Ve zpravodajském prostředí nechceme zpracovávat do komiksu úplně vážná témata, aby někdo neřekl, že si děláme legraci z něčeho opravdu smutného. I když to takhle nechceme dělat, tak z toho výrazu komiks to může vyplývat.

Tinl: Není to na úrovni výběru tématu. Někdy to samotné téma je v pořádku, ale vyskytuje se v něm nějaká scéna nebo okamžik, který komiksově zpracovat nemůžeme. Teď mě napadá téma, že se v létě nemají děti koupat pod jezy, protože to je nebezpečné. Je to téma, které je edukativní, které je dobré.

Podhůrská: Jenže se tam v jeden okamžik někdo utopil a pak reportáž varovala před tím, co se nemá dělat, aby se podobná situace neopakovala. A u momentu, kdy se tam topil člověk, bylo napsáno žbluňk. To je přesně ten moment, kdy je to za tou hranou a nemůžeme to vydat.

Tinl: Tohle jsme tedy nevydávali. Samozřejmě výběr je omezený. Nejdříve si děláme předvýběr a z něj pak ještě užší výběr. Snažíme se vydávat jeden komiks denně. Za ten den většinou posbíráme tak tři reportáže, ze kterých by se dal komiks udělat, a pak vybereme jednu. Jinak se snažíme vybírat témata, která by zaujala mladé publikum. To znamená, že hledáme reportáže, které se týkají technologií nebo světa, ve kterém mladí lidé žijí. Občas tam dáme i reportáž z regionů, která může lidi nalákat a je často i obrazově zajímavá, protože to je jeden z parametrů, podle kterých reportáže na komiksově zpracování vybíráme.

Můžete mi shrnout kritéria pro výběr komiksu kromě toho, co jste říkal?

Karlík: Jsou zhruba čtyři. První je zajímavost pro cílovou skupinu, potom je to obrazovost, aktuálnost a čtvrté kritérium je, aby v reportáži byl příběh.

Tinl: Vizuální stránka je hodně důležitá. Kdyby to byla třeba reportáž vědy o tom, že pavouci mají speciální chloupky na nohou, a nebylo by tam vidět nic jiného než jeden obrázek pavoučích nohou z dálky, tak to použít nemůžeme. Pokud by to bylo zkomiksované, tak nebude poznat, co v komiksu vlastně je. To by zpracovat ani nešlo. Reportáž musí být vizuálně zajímavá a je důležité, aby se tam často střídaly různé záběry, protože potom to bude vypadat jako komiks.

Karlík: Tam je třeba ta věc, že komiks klasický, protože je to krátký formát i ty postavy jsou karikatury v tom programu, který používáme, tak z toho člověka je nějaká karikatura. Když tam bude hodně lidí, tak si budou navzájem podobní. My se proto musíme vyhýbat reportážím, kde vystupuje mnoho osob, protože divák je poté od sebe nerozezná. Když se na nějaké reportáži podílí víc reportérů, tak je divák hůř rozezná. Hledáme tedy maximálně jednoduchou a hodně obrazovou reportáž. Například reportáže z Poslanecké sněmovny jsou pro nás nepoužitelné, protože tam jsou lavice, knížky, obrazovka a tři mluvící hlavy.

Reportáže vizuálně zajímavé jsou například exteriéry a atraktivní prostředí, které člověka nějak baví.

Tinl: Já k tomu řeknu jednu věc, kterou jsme neřikli na začátku. To, co je výstup jako komiks, má ve skutečnosti stejnou podobu jako v odvysílané reportáži. My komiksy děláme jedna k jedné, abychom zachovali absolutní obsahovou shodu s tím, co bylo odvysílané v televizi nebo na internetu. To znamená, že vybereme reportáž a vyrobíme z ní komiks jedna k jedné. Tam není kromě nějakých stylistických úprav, protože převádíme mluvené slovo do psaného, tak kromě těchto detailních úprav je to jedna k jedné. To znamená, že jsme omezení ve výběru témat, protože za den odvysíláme desítky reportáží a z nich chceme vybrat jednu, která se dá zkomiksovát a splňuje naše parametry.

A všimli jste si postupem času, že některá témata jsou oblíbenější?

Tinl: Ani asi ne, já si myslím, že to má takovou celkem stabilní čtenost. Tohle bych popravdě neřekl. Například když je to regionální téma, někde se spouští nějaká loď a zobrazí se u toho místní starostové a všichni místní. Lidé nám často píšou, že jsou rádi, že z nějakého starosty v místní vesnici je komiksový hrdina. Pak to také sami nasdílejí na svoje sociální sítě, takže to má daleko větší zásah, než by to sdílela ČT24. Čtenáře komiksy baví včetně našich reportérů, kteří to sdíleli, protože tam jsou zkomiksování. Říkají, že po deseti letech se jim splnil sen, jsou komiksovými hrdiny v České televizi. Hodně si to získá čtenáře díky sociálním sítím. Takže pokud to bude nějaké vědecké téma o pavoucích, tak to bude hodně na Tomášovi (redaktor), aby se to dobře sdílelo na Facebooku redakce vědy, který tady máme. Víím, že třeba instituce to rády sdílely na své profily, třeba univerzity, že to taky fungovalo. Čtenáři, kteří to najdou, tak to většinou vnímají pozitivně. Nezaznamenali jsme žádnou negativní reakci, že by z toho někdo byl nešťastný, smutný nebo se mu to nelíbilo. Negativní reakce nemám, to je pravda. Ani jednu jsem nedostal za celou dobu a ty pozitivní jsou spojené s tím: „Hele, ze mě je komiksový hrdina.“ Vlastně jednu reakci jsem měl asi pět dní potom, co jsme to spustili, tak čtenářům vadilo zobrazení. Na mobilech ta písmena byla moc malá. Počítá se s tím, že to je automatizované pro mobilní zařízení. Hned ten týden jsme ale písmenka zvětšovali a vyšli jsme jim vstříc. To bylo jediné negativní, co jsem zaznamenal.

Karlík: Dneska být komiksovým hrdinou v boomu komiksových filmů je pro děti snad největším snem. Dneska děti nechtějí být kosmonautem, ale komiksovým hrdinou. Někdo

chce v oblecích letět po boku Ironmana, Spidermana nebo Batmana. Opravdu to tak funguje, ti reportéři i řada těch respondentů to tak měli.

Tinl: Dělal jsem si screenshoty, jak to naši redaktoři postovali a sdíleli. Vím, že Dan Stach z toho byl nadšený. Možná je zajímavé, že to nezafungovalo jen směrem ven k lidem. Zafungovalo to i v rámci domu. Tmelí a posiluje to vazby možná v rámci firmy jako takové.

Potom, co si lidé přečtou komiks, pustí si i tu reportáž na iVysílání?

Tinl: U každého komiksu je odkaz na původní reportáž. Abych odpověděl na otázku, není to tak. Je to stejné, jako když napíšeme text a dáme k tomu video, které vychází z reportáže. Je to o volbě. Člověk si rozhodne, jaký obsah chce v daný moment konzumovat. Takže když máme článek a máme v něm video, tak ten, kdo chce video, přejde text a pustí si video. Ten, kdo chce text, tak ignoruje video a přečte si článek. Tohle je stejné. Hned na náhledové fotce je nápis, že se jedná o komiks, aby to čtenáři věděli.

A zpracováváte hodně aktuální témata?

Tinl: Vždycky z toho dne, takže máme vždycky zásobu témat. Ty pak zpracováváme dvakrát za týden.

Podhůrská: V pondělí a ve čtvrtek.

Tinl: A vždycky řadu těch tří za uplynulé tři dny, takže vlastně dvakrát týdně tam dáváme sadu komiksů. Vždycky je to aktuální téma, které je odvysílané, ale odvysílané není vždy aktuální téma, když to tak řeknu.

Volfová (redaktorka): Taky si necháváme některá témata, která jsou méně aktuální, na později jako rezervu.

Podhůrská: Vždycky máme udělanou takovou drobnou zásobou komiksů, když víme, že v daný den se nic zásadního a zajímavého nestalo a nemáme aktuální komiks, který můžeme použít. Potom sáhneme po nějakém nadčasovém tématu, které víme, že vydrží, a které můžeme vydat klidně o čtrnáct dní později.

Můžete mi popsat, jak funguje proces práce od výběru komiksu až po zpracování?

Podhůrská: Máme na to tým lidí, což jsou multimediální redaktoři, kteří pokaždé v ty dva dané dny, v pondělí a ve čtvrtek, vždycky ráno vyberou komiksy. To znamená, že projdou několik pořadů. Typicky bereme z Horizontu, Událostí, Událostí v regionech.

Volfová: Potom z Vědy ČT24.

Podhůrská: Z Vědy ČT24, v podstatě tyto hlavní čtyři pořady. Redaktoři projdou reportáže, které se odvíšely, a vyberou na základě našich kritérií, které by byly pro komiks vhodné. V pondělí pokrýváme pondělí, úterý, středu a čtvrtek, kdy se dělá další výběr. V pondělí potřebujeme pokrýt čtyři dny, takže redaktoři vyberou zhruba dva komiksy na den. Takže máme nějakou baterii osmi komiksů, které máme v předvýběru témat. Potom nastupuje editorská složka, kdy se někdo z editorů multimediálního týmu podívá na navržená témata, která navrhli redaktoři. Zhodnotí, která budou vhodnější na komiksy. Pokud jsou tam nějaká nadčasová témata, která můžeme použít později, tak vyberou i tyto reportáže. Témata, která si schválíme, což z těch osmi bývají čtyři nebo pět, potom posíláme k výrobě. Vybraná témata posíláme společně s texty a odkazem na reportáž kolegovi, který vytváří obrazovou složku. Současně to posíláme také kolegyním na korekturu, aby nám zkorigovaly text. Projdou, jestli tam nejsou nějaké chyby nebo překlepy. Nejsou to přesné přepisy reportáží, takže se může stát, že se nějaká chyba najde. Opravený text poté dostane kolega, který dělá obrazovou složku. Ten vkládá text do obrázkových komiksů. To celé potom posílá zpátky korektuře, která projde finální produkt. Pak máme zpravodajský komiks hotový a naše multimediální oddělení ho publikuje na webu.

Kolik lidí se na tom podílí?

Tinl: Nikdo to nedělá na plný úvazek. Multimediální oddělení se tady stará o grafiky, videa, podcasty a o všechny věci okolo. To znamená, že je to součást nějaké práce. Nikdo tady není jenom na komiksy. Ten tým je asi pět lidí, když to odhadnu, včetně korektorek. Redaktor, editor, ten, kdo to maluje, a korektor.

Podhůrská: A pak se to posílá zpátky na multimediální oddělení, takže zhruba šest lidí se podílí na komiksu.

Tinl: Jeden komiks trvá vyrobit tři hodiny.

Podhůrská: Zhruba tak, většinou, když to zadáváme v pondělí kolem desáté, jedenácté, tak v úterý, občas v pondělí večer, už nám kolega pošle hotové komiksy. Takže zhruba čtyři komiksy máme k dispozici v úterý dopoledne.

Tinl: Už to zvládáme nějakým tempem dvě a půl a tři hodiny jeden komiks vyrobit, což je u zpravodajství důležité.

A ještě k tomu zpracování reportáže do komiksu.

Tinl: To dělá komiksák.

Podhůrská: To je kolega, který nejvíce rozumí programu, ve kterém se to pak zpracovává. Dostane reportáž, tu si nastříhá na jednotlivé printscreeny a z nich vybere ty nejzajímavější, které by se do komiksu hodily. Poskládá si je a k tomu pak vloží text, aby to logicky navazovalo. Udělá z toho hotový komiks – celý ten obrázek, který se potom vydá. Všechno to poskládá včetně textu a nám to pak posílá na korekturu. Obrazová práce je na něm.

Karlík: Je to důležité, protože komiks sám o sobě není jen o obrázcích vedle sebe, ale má nějakou vlastní estetiku, na kterou jsou čtenáři zvyklí a mají ji spojenou s žánrem komiksu. Musí tam být nějaká dynamika a velikost obrázků. Návaznost je tam úplně jiná než v reportáži. V reportáži osoba mluví a už tam dávno není vidět. On to musí dokázat jen těmi obrazovými prostředky. Je to člověk, který má zkušenosti s komiksovou estetikou. Sám si komiksy maluje. Kreslí je a umí s nimi pracovat velmi dobře, takže zná všechny tyhle triky jako velikost nebo přechody, barevné styly, písmové styly. Každý prvek v komiksu má důležitou roli a bez něho to nefunguje tak, jak by to mělo fungovat. Ten je zodpovědný za to a umí to.

A jak se jmenuje?

Karlík: Skam. Má přezdívku Skam.

Tinl: Jmenuje se Martin Krejčí.

Takže je to na něm, jaký komiksový nádech tomu dodá.

Karlík: Na něm a na možnostech, které máme, to je zásadní věc. Ono nejde vyrobit zpravodajský komiks normálními možnostmi, to není možné. To je absurdní představa,

vyrobit zpravodajský komiks, protože reálně při vytváření komiksu, když ho člověk dělá, tak to jedno políčko trvá nakreslit třeba hodinu nebo dvě, aby to vypadalo dobře. Takže náš komiks by trval vyrobit několik dní, což by mělo velké finanční náklady. Ztratila by se ta možnost, aby to bylo aktuální. Vyrobit zpravodajský komiks komiksově nejde, právě proto používáme freeware programy, které nám pomohou a většinu práce odvedou za člověka pomocí různých filtrů a podobně.

Tinl: Samozřejmě to trochu snižuje kvalitu výstupu nebo něco takového. Zpravodajský komiks je nonsens už z podstaty názvu. Je to nějaká nová věc, jak komiks rychle vyrobit a rychle vydat, protože jinak to není zpravodajský komiks, ale něco jiného. Zpravodajství by mělo být aktuální, to znamená, v tomto případě to tak musí být. Na začátku jsme zaznamenali, že lidi říkali, že to nevypadá dobře, protože to má rozmazané obličej, a že si s tím nedáme žádnou práci. Ano, nedáme, protože musíme dávat na jedny váhy nějakou rychlost zpracování, proto používáme technologie. A já jsem přesvědčený, že technologie jsou daleko a dokážou udělat dobré věci. Na druhou váhu musíme dávat to, aby to vypadalo dobře a hezky.

Podhůrská: Já ještě konkrétně k těm technologiím zmíním, že používáme mobilní aplikaci Prisma, která funguje na principu neurálního učení. Není to tak, že by obrázky kreslil člověk, ale kreslí je program na základě toho, jak jsme ho naučili, aby je zpracovával. Prisma je mobilní aplikace na fotky, ale není to jako klasické filtry na Instagramu. Ten program si sám zvolí, jak by fotka měla vypadat, a my jenom zvolíme zhruba nějaký vzhled. Potom, když znova na obrázek klikneme, tak aplikace ho nakreslí zhruba ve stylu, jaký jsme si zvolili.

Karlík: A ještě používáme další nástroj Comic Life 3, což je editační program, který komiksy vysází. Takže se tam používají dva programy.

Volfová: Skam (komiksový tvůrce) si našel určitý styl, který většinou u těch komiksů dodržuje.

Tinl: My taky používáme různé styly. Třeba historické komiksy jsou často do hněda nebo do šeda. Dáváme to, aby to nějak fungovalo. Komiks o Rio de Janeiro je třeba barevný.

Karlík: Jsme ale omezeni technickými možnostmi obou programů. Těch takzvaných filtrů, respektive možností překreslování, je omezené množství. Stejně jako je omezené množství, jak pracovat s layoutem samotné stránky programu na úpravu komiksu.

Podhůrská: V podstatě těch vzhledů, které se k tomu mohou vybrat, je, jestli se nepletu, asi patnáct. Kolem patnácti, dvaceti. Jde o možnosti, jak to tam poskládat.

Tinl: Oba dva výrobci nebo producenti těchto aplikací, poté, co jsme jim napsali, že bychom to chtěli pro tenhle účel, tak nám řekli, že je nám dají zadarmo.

Ten komiksový tvůrce je zaměstnaný v České televizi?

Tinl: Je to externista, my mu práci zadáváme a on udělá jednotkovou práci. Jeden komiks zpracuje a tak. Komunikujeme s ním hlavně přes e-mail.

To mi k té grafice stačí; a ještě jsem se zapomněla zeptat, jestli jste dělali nějaký pilotní projekt na začátku?

Karlík: Cíleně jsme hledali nějaké programy, které by to uměly. Prisma Karla (šéfredaktor) napadla, protože s ní viděl nějaké experimenty, a ten druhý jsme našli vyloženě podle toho, co jsem viděl a co by se na to dalo použít.

Tinl: Běžně se to má používat, když pojedete na dovolenou a pak si z toho chcete vyrobit stránkový komiks. My jsme úplně na začátku s týmem vědy řekli, že chceme něco jako komiksy, tak jsme začali tím, že jsme v Malování začali dělat printscreeny z reportáží. Takhle vypadaly první verze našich komiksů. Pořád jsme testovali, jestli reportáž obsahuje dostatek obrazového materiálu, abychom to vůbec rozkouskovali do jednotlivých polí.

Karlík: Nebyl jeden pilotní projekt, ale byly desítky pilotních projektů.

S těmi programy jste měli zkušenost?

Tinl: Ne.

Těch prvních třicet komiksů, jak jste vydali v květnu, když jste začínali. Jak dlouho jste je připravovali?

Tinl: My jsme popravdě o tom přemýšleli už od konce roku přes zimu. Začali jsme je vyrábět, ale spíš jsme to testovali. Komiksy jako takové jsme začali vyrábět v únoru. Když jsme našli formát, který byl vhodný pro publikování, tak jsme postupně každý den vyrobili jeden komiks, abychom se naučili systém výroby. Když jsme jich měli třicet, tak jsme je nakonec publikovali na web.

Redakce vědy, jaký přínos měla pro komiks?

Karlík: Když Karel (šéfredaktor) vymýšlel, jak komiksy udělat, tak jsme si řekli, že by naše redakce z několika důvodů měla být to testovací místo. Zaprvé, vědecká témata mají v sobě málo politiků. Zadruhé jsou obrazově i obsahově zajímavá a věda zajímá mladé lidi, protože je to jejich budoucnost. Jsou tam technologie, které dnes každý používá – mobilní technologie, robotické technologie, robotika a všechno možné, takže i tematicky to moc hezky sedělo. A za třetí, naše redakce funguje jako testovací prostředí na mnoho věcí. Zkoušela se s ní spousta věcí od začátku. Je to nejmladší redakce v této instituci. Od začátku fungovala jako první multimediálně. Redakce se sama stará o své sociální sítě, web a vysílání. Snažíme se to kombinovat čili to bylo prostředí, kde se to dalo vyzkoušet. Já jsem člověk, který je jak na webu, tak v televizi pro vědu, takže i v tomhle to je výhodné, že patřím jak k vedení webu, tak pod zpravodajskou redakci vědy.

Tinl: Ještě něco k tématům. Česká televize dělá i speciální projekty. Například vizualizace atentátu na Heydricha. To jsme taky zpracovali do komiksu. Ten komiks je mimořádně dlouhý, má dvojnásobnou délku, ale není to realita, je to předem vyrobené v České televizi. Jsou to i věci, na které jsme pyšní z produkčních důvodů jako Česká televize. A v komiksu to vypadá dobře.

Můžete mi říct něco k vaší cílové skupině, na kterou jste třeba ze začátku cílili a jestli se potom změnila.

Tinl: Jak jsem říkal, cílíme na to mladé publikum, asi tomu říkáme mileniálové, ale nedefinujeme to. Prostě chceme nalákat mladé publikum a přitáhnout ho k obsahu, který ČT24 vyrábí. Myslím si, že to se nám daří. Když se podíváme do statistiky, tak tam jsou lidé spíš mladší, ale docela nás překvapilo, že se tam objevila i naše generace. My jsme s Tomem (redaktor) mezi 30 a 40. Je tam taky tahle věková skupina hlavně mužů, kteří se tím nějak vrací do svého dětství, kdy komiksy byly vyhledávané.

Karlík: Já mám pocit, že ta naše generace je neměla a hodně je chtěla a bylo to hodně vzácný. Za mě bylo jen ABC mladých spisovatelů a Čtyřlístek, jinak všichni toužili po komiksu. Když někdo dovezl komiks ze Západu, tak to byla strašná pecka. V naší generaci je podle mě po komiksu stále poptávka.

Tinl: Zjistili jsme, že se na to chytila nějaká střední generace hlavně mužů. Potom ještě jedna taková věc, která mi přijde zajímavá. Sdílíme to na našich sociálních sítích ČT24 a jsou to témata, která zpracovává veřejnoprávní instituce, tak se většinou dostávají k lidem, kteří jsou nějakým způsobem už konzumenti obsahu na ČT24. My jsme ale našli i lidi, kteří doteď ČT24 neznali. Běžně koukají na jinou televizi, čtou jiné weby, než je ten náš. Najednou se dostali ke komiksu a zjistili, že ČT24 vyrábí obsah, který by je mohl bavit a dostali jsme se k nim touhle formou. To jsou čtenáři, kteří normálně ČT24 nekonzumují. Kromě naší cílové skupiny se nám podařilo přitáhnout ještě lidi, kteří ČT24 nevnímali a díky komiksu ji aspoň zaznamenali. Jsou to nízké jednotky lidí, které tak vidíme, ale je to hodně cenné. Poprvé díky komiksu se setkali s tím, co ČT24 jako taková vyrábí, a navíc je to začalo zajímat.

Dívají se i na jiný obsah než na komiksy?

Tinl: To z těch dat nezjistíme. My jsme jim ukázali značku ČT24 a oni pak opakovaně komiks čtou.

Jaká je čtenost komiksů?

Tinl: To jsou data, která bych nerad sděloval, protože my nejsme konkurenční k ostatním médiím, protože jsme veřejnoprávní médium. Na druhou stranu, ostatní média konkurenční kolem nás jsou, tak by to mohli vnímat. Nicméně řeknu, že to je nějaká běžná čtenost, kterou u nás na webu máme, takže pokud si dáte práci a dohledáte si monitory, jakou čtenost máme za měsíc a podíváte se, kolik toho vyrobíme za den, tak se dopočítáte.

Pracujete nějak se zpětnou vazbou od čtenářů?

Tinl: Ano, určitě. Na začátku jsme řešili formální věci, kdy nám lidé například napsali, že se jim to na mobilu špatně čte a potřebují větší písmenka. Během dne je tam měli. To byla otázka prvního týdne. U vědeckých témat se, to je obecně, to se netýká jen komiksů, občas musí zpětně něco dovysvětlit. Tam se s tou zpětnou vazbou určitě pracuje. U každého článku máme možnost zaslat nějaký feedback, aby nám čtenáři dali vědět zpětně, ale že bych u

komiksu zaznamenal nějaké mimořádné reakce nebo jiné než vydávaného on-line obsahu, to ne.

Karlík: Věcné reakce tam moc nejsou. Spíš jsou emocionální. Věcné, že by tady někdo přeskládal stavbu komiksu nebo tematicky, to ne. Většinou lidé reagují, že forma je pro ně nová.

Tinl: Na začátku se ozvali lidé, kteří opravdu vyrábí komiksy, co by to chtěli vyrábět ty čtyři dny. Říkali, co to je, jak to můžeme takhle pustit ven. Těm lidem jsme pečlivě vysvětlovali, jak to vyrábíme, co je ten důvod, proč to dělá technika, a ne člověk, a nakonec to akceptovali. Je to něco nového.

Budete v tom pokračovat i dál?

Tinl: Ano, budeme v tom pokračovat dál. Budou i nějaké inovace. Zkusil bych dvě věci. Chtěl bych zrychlit proces výroby. Když teď například vyjde zpráva, že drony v Africe zachraňují životy nebo že budou šířit nějaká léčiva, tak abychom to za tři hodiny mohli mít vydané na webu a zároveň abychom zprávu nevydali žádnou jinou formou, jen tím komiksem. My ji teď napíšeme a posléze ji vydáme jako komiks. Dáváme čtenáři na výběr, kterou formu preferuje. Jestli se chce podívat na video, přečíst si to jako komiks, nebo si to přečíst jako článek. Já bych chtěl řešit nějaké věci daleko rychleji a vydat jen formou komiksu.

Takže bez videa?

Tinl: Video tam bude vždycky, ale v on-linu to nebude jako třetí věc v pořadí, kterou takhle máme, ale klidně jako první souběžně s videem. Video bude pro nás vždycky prioritou.

Co je to druhé, o čem přemýšlíte?

Druhou věc jsem zadal regionům. Chtěl jsem udělat pořádek ve všem, co jsme vydali. Udělat nějaké kategorie jako regionální zpravodajství, z vědy nebo ze světa nebo naše domácí. Udělat nějaké škatulky, jak jsme, co a kdy vyrobili. Tu statistiku jsme si nikdy nevedli a zároveň se podívat, jestli nedává smysl nějaká témata, například historická, zabalit ještě do nějakého jednoho balíčku a nabídnout je ještě jako balíček historických témat.

Taky bych se chtěl vrátit ještě ke svému cíli, který jsem měl na začátku. A to, že je potřeba pomoci s vysvětlením nějakých oblastí edukativně. Jedná se o historii, vědu nebo regionální zpravodajství. Teď nevím, jestli to vydat jako knihu, e-knihu nebo jen velké PDFko, kde

budou všechny ty komiksy poskládané za sebou, ale ne, jak je máme na webu, ale rozdělené do kategorií historie, věda, regiony, zdravotnictví. Takže přeuspořádat to a nabídnout to lidem v balíčcích.

Já jsem si všimla, že ze začátku, když jsem si rozklikla web ČT24, že komiksy byly nahoře v liště v záložce, ale teď už tam nejsou.

Tinl: Ony jsou teď dole, tam jsou takové dvě pozice, když trochu srolujete, tak tam komiksy jsou. My s tím menu pracujeme velmi operativně, vždy to měníme podle toho, co je teď aktuální. S lištou takhle pracujeme, takže to není, že bychom je chtěli nějak schovat nebo něco takového, ale teď řešíme aktuální téma.

Ještě jsem se chtěla zeptat ohledně šíření komiksu, vy jste říkali, že si to lidé nasdílejí navzájem, ale jak vy jako redakce ČT24 se snažíte šířit nějak jinak, než že ho dáte na web?

Tinl: My komiks dáme na web a pak tu jsou sociální sítě ČT24 a všemožné další sítě, které ČT má. Třeba i jednotlivé rubriky jako má Tomáš (redaktor), které to sdílejí. Znova říkám, asi je to obecný trend, že obecně u zpravodajského obsahu je lepší a daleko efektivnější pro to šíření, když to nasdílí někdo, kdo k tomu má emociální vztah než korporace sama na svoji sociální síť. Mně připadá, že dává daleko větší smysl, a komiks je k tomu vhodný, aby to sdílela například univerzita, která se v komiksu vyskytuje, redaktor nebo ti samotní lidé.

Vzpomenete si na ty redaktory, kterým se to líbilo?

Karlík: Dan Stach, Kateřina Poláková, Lucie Korcová, Martin Tyburec. Mě baví, že to je návrat ke kořenům žurnalistiky. Komiks byl součástí novin úplně od začátku. A vlastně taky zpravodajství, protože ve spoustě prvorepublikových komiksů a francouzských žurnálů z 19. století, tak tam byly komiksy, které ukazovaly nějakou společenskou situaci většinou dost urážlivě a v negativním světle. My se do toho vracíme zpátky. Je vlastně zajímavé, jak se všechno vrací zpátky, ale v jiné formě, jiné podobě, protože komiks ke zpravodajství, novinařině vlastně patří. Od začátku je její součástí a my jsme se nějakým možná serióznějším způsobem k tomu vrátili.

Tinl: My se snažíme udělat nějakou cestu v nových podmínkách, které tady jsou, a říkáme si, že jediná možnost, jak to udělat, je zároveň s využitím nových technologií, které máme k dispozici. To znamená všech těch filtrů a podobných věcí. Na začátku jsme ještě přemýšleli,

jestli to má být komiks v podobě tří až čtyř A4. Jestli to třeba nemá být strip, ale tím, že jsme si řekli, že chceme jedna k jedné už zeditovaný vytvořený obsah, který Česká televize vyrábí, tak to není možné. Zkratku na tři obrázky bychom tam komplikovaně dělali, a navíc formát stripu potřebuje, aby se příběh dal do tří obrázků. Myšlenka byla taková, že vezmeme reportáž a z klíčové události vytvoříme tři obrázky, které pak vydáme. Řekli jsme si, že bychom si přidělávali práci, protože je to komplikované. Muselo by se to znovu editovat a muselo by to projít postupem, který na to máme. To znamená editoři, korektor a všechno, ale takhle mi to přijde, že tento cíl, aby to přilákalo potenciálního diváka nebo konzumenta obsahu ČT24, to splňuje líp a víc.

Karlík: I varianta strip byla na začátku ve hře a bavili jsme se o různých možnostech.

Tinl: Z pohledu toho, co by to mělo plnit za cíl, tak varianta několika A4 byla lepší formát, ke kterému jsme dospěli. Myslím, že toho nemusíme litovat, protože to funguje. A lidi se ozývají pořád. Veřejnost posuzuje instituci podle toho, co dělá navíc nebo čím je zaujme. Projekty typu podcasty nebo komiksy jsou věci, kterých si lidé všimnou, a soudí podle toho v našem případě mediální dům. Vidíme, že Česká televize je vnímána, že se snaží udělat něco pro mladší publikum nebo aspoň něco navíc. Jsou to věci, které nestojí prakticky nic. Je to obsah, který jsme už jednou vyrobili. Nejdeme znova něco někam fotit nebo malovat. Dělají to všechno robotické věci a my to nějak kompletujeme, takže to nic nestojí, a přesto to má pozitivní efekt na značku.

Příloha 2: Rozhovor s tvůrcem komiksů a členy redakce webu ČT24 (rozhovor)

Ilustrátor: Martin Krejčí (Skam)

Redaktorka (multimediální redakce): Martina Podhůrská

Šéfredaktor on-line zpravodajství: Karel Tínl

Prisma je tedy mobilní aplikace? Můžete mi ještě vysvětlit, jak funguje?

Podhůrská: Prisma byla původně aplikace na telefon, která si zakládá na tom principu neurálního učení, proto byla přelomová. Ta aplikace nemá jednotlivé filtry, ale filtr sám o sobě je způsob, jakým si aplikace vezme obrázek naučí se, jak je nakreslený. Podle nějakých předem daných principů ho překreslí znova ve stylu nějakého filtru. V podstatě to, co my na Instagramu používáme jako filtr. Potáhnu ostrost, potáhnu sytost, potáhnu kontrast. Ten obrázek se nějak pozmění. Prisma dělá to samé, ale není to filtr, který aplikuje na obrázek, který už má, ale ona se naučí, jak ho překreslit. Poté ho změní s pozměněnými parametry.

Krejčí: Já tomu teda říkám filtr. Některé pozmění barvy a některé deformují obrázek. Občas se stane, že postava, která je vepředu, se slije úplně s pozadím, takže se to nedá použít.

Vy máte zkušenosti s tvorbou webkomiksu i s klasickými tištěnými komiksy?

Krejčí: S webkomiksem ne, to jsem nikdy nedělal.

Takže jste kreslil jen ty klasické?

Krejčí: Já jsem dělal vždycky jednotlivé obrázky pro někoho na web, ale že bych dělal webkomiks čistě, to ne.

S programem Comic Life 3 jste se naučil pracovat sám?

Krejčí: Ano.

A jak dlouho vám to trvalo?

Krejčí: Asi den. Práce s tím programem je jednoduchá. Ten program je hodně intuitivní.

Tínl: Comic Life 3 je primárně vytvořený pro lidi, kteří jedou na dovolenou a pak si z fotek chtějí udělat komiks na A4. Je to používané na situace z každodenního života. Prisma je vlastně to samé.

V čem se vaše práce liší, když pracujete s programy Prisma a Comic Life 3?

Krejčí: Já mám hotové kompozice a záběry. Už s tím moc neudělám. Mohu to někde oříznout, ale když je tam napravo redaktor, tak ho nemůžu přendat nalevo a zrcadlově převrátit, protože tam má logo a nějaký nápis, proto to nejde.

Takže ta práce se hodně zjednodušuje?

Krejčí: Řekl bych, že je to těžší, když máte dané obrázky a musíte je poskládat. Já, když si dělám autorský komiks, tak si obrázky kompozičně upravím tak, aby mi to vyhovovalo v jednotlivých panelech, a tady to nejde.

Tinl: Dopředu je dané, co tam bude, protože to jsou printscreeny z videa. Základní výběr je omezený asi dvaceti, možná o trochu víc. Zatímco když si kolega namaluje obrázky sám, tak si to udělá podle sebe. My ale nechceme v komiksu deformovat to, jak to bylo původně odvysíláno, protože je to určitá zpravodajská hodnota. Nechceme deformovat zpravodajskou hodnotu toho, co je základ, a to je v tomto případě video.

Můžete mi popsat ještě vaši práci? Vy tedy dostanete od redakce zadání – tu reportáž, a ty screenshoty si děláte sám. A jak to pokračuje?

Krejčí: Pak si smažu všechna loga (České televize) a nápisy zdrojů, když je v rohu například napsáno archivní záběr nebo zdroj. Nejhorší je v tom ČT24, která má dole pruh se zprávami. To mi ubírá hodně prostoru a několikrát se mi stalo, že tam mluvil člověk a přes pusku měl zprávy, takže jsem to musel oříznout.

Vy jste předtím neměl žádnou zkušenost s programy, jako je Prisma nebo Comic Life 3?

Krejčí: Ne, jenom jsem pracoval s Photoshopem.

A Prisma tomu dodá komiksový vzhled. A styl překreslení vždycky volíte vy?

Krejčí: To volím já. Snažím volit podle toho, co je to za reportáž. Když je to něco o nějaké přírodní katastrofě, tak se snažím tam dát ponuré filtry.

Můžete do jednoho komiksu použít víc filtrů?

Krejčí: Mám spoustu podpurných filtrů, třeba na černobílé fotky. Používám i jeden filtr na záběry z 80. let, který komiksu dodá barevnost tehdejší televize. Jinak si nevybavuji, že bych jindy použil dva filtry, aby polovina reportáže byla jiná než ta druhá.

Tinl: To se děje, když se odkazuje na nějaké staré záběry. Například je to aktuální reportáž a najednou se tam objeví záběry z roku 1989. Taky tyto záběry jsou udělané stylem, o kterém mluví Skam (Krejčí), a pak se to zase vrátí do té původní barevné formy.

Jak postupujete dál, když máte nastříhané printscreeny a odstraněná loga?

Krejčí: Pak si to stáhnu do chytrého mobilu a projedu filtrem.

A obrázky pak ještě upravujete?

Krejčí: Občas, ale už jen malinko. Když to filtr nějak přežene a já si toho nevšímnu. Když je tam například ve dne temná obloha, tak to upravím ve Photoshopu, ale to se nestává moc často. Těch základních filtrů je tam patnáct až dvacet, ale celkem bych tipoval, že jich je 500. Já se to snažím obměňovat. Teď používám asi pětadvacet.

A potom přichází Comic Life 3, který vám ten komiks vysází.

Krejčí: Já si v počítači udělám složku, kam si stáhnu všechny přefiltrované fotky, a ty potom sázím do toho programu.

A tam přidáváte tedy i bubliny?

Krejčí: Ano, tam dodělávám všechno ostatní.

Podle čeho se řídíte, když komiks vytváříte?

Krejčí: Většinou citem, když je tam architektura nebo výtvarné umění, tak se snažím odlišit panelosled. Taky záleží na tom, kolik je tam třeba dodat textu, když je tam například dlouhý rozhovor, tak to musím dát přes víc obrázků.

Omezují vás v něčem ty dva programy?

Krejčí: V Comic Life 3 nemůžu dělat všechno, co bych chtěl. V tomto programu je bublina vždycky celá, nemůže třeba končit v rohu. Jinak je to rychlejší sesazování než ve Photoshopu. Photoshop je ale zase příjemnější na víc úprav.

Takže, abychom si to shrnuli, velikost panelů, bubliny, kompozici panelů, barvu, písmo, to všechno volíte vy? Je to na vašem estetickém cítění, jak to tam rozvrhnete.

Krejčí: Přesně, podle toho, jak to cítím. Když je komiks z vesmíru, tak dám tmavé pozadí. Když máme armádu, tak tam dávám dozadu maskáčové pozadí. Velikost panelů je spíš podle

toho, jak mi to vychází a jakou informaci obsahuje obrázek. Když je tam například socha v parku, tak na větším obrázku má člověk větší šanci si to prohlédnout. Občas dělám jinak barevné rámečky. To je třeba u přírody, když je tam nějaké znečištění, tak přidám červené rámečky. Styly písma jsou většinou stejné, protože v tom programu jich tam není tolik, které mají háčky a čárky. Interpunkce tam bohužel schází.

V čem se výroba komiksů zlepšila?

Krejčí: Celkově si myslím, že jsem to dost zrychlil, ale už to nejde víc zrychlit.

Pozná se na komiksech, že je kreslí program?

Tinl: Poté, co jsme to začali vydávat, tak se ozvaly dvě skupiny lidí. Jedna skupina jsou ti, kteří nejsou z oboru, a u těch mám pocit, že to nezaznamenali. Reakce od nich byly pozitivní. Často je ani nenapadlo, že je to dělané s pomocí aplikace nebo nějaké technologie. Mysleli si, že to malujeme. Pak byla druhá skupina a tou jsou lidi z oboru. Nemusí to být komiksoví tvůrci, ale i lidi, kteří znají technologie a postupy, a tam bylo více negativních reakcí. Oni komiks vnímají přemýšlí nad ním jinak. Má to příběh a pravidla. To, co my děláme, to porušuje. Není to komiks v mnoha měřítkách. Ten charakter zpravodajství nám neumožňuje to dělat tak, jak by si třeba Skam (Martin Krejčí) myslel a chtěl. Trvalo by asi týden intenzivní práce něco takového vyrobit a to jde proti tomu, jakým způsobem produkujeme zpravodajství.

Jaká pravidla komiksu ještě porušujete?

Tinl: Třeba to, že tam má vystupovat nějaký hlavní hrdina. Komiks je postavený na tom, že má nějakého negativního nebo pozitivního hrdinu od začátku do konce. My máme příběh, který není často o lidech. Komiks nebo i knížka vám na začátku představí prostředí. Pak se tam objeví hrdinové a něco se děje a na konci to má nějaký happy end nebo se něco stane. Je tam nějaký výsledek. Zpravodajství má úplně jiný přístup. Na začátku řeknete to nejdůležitější, co se stalo, a postupně vše vysvětlujete, až je konec. A komiks je proti tomu. U nás zpravodajský komiks oproti obyčejnému komiksu začíná tím, že hned na začátek řekneme, co se stalo. Proto tomu rád říkám zpravodajský komiks.

Když děláte své autorské komiksy, tak je kreslíte tužkou?

Krejčí: To se zase vracím k tužce a k fixám. Ta práce s papírem je živější.

Máte větší svobodu?

Krejčí: Svobodu... tahy mají takový přirozený šmrnc.

Příloha 3: Rozhovor s komiksovým teoretikem (rozhovor)

Odborný pracovník Oddělení pro výzkum literární kultury ÚČL AV ČR: Pavel Kořínek

Setkal jste se někdy s tím, že by televize využívala komiks jako součást svého vysílání, aby přilákala nějakou část nového publika?

Kořínek: Nějaké propojení komiksu a televize je tu dlouho. Pokud bychom tam zahrnuli věci, kdy televize využívá komiks k propagaci sebe sama nebo když televize nabízí jako extenzi své produkce komiks. Může se jednat o knížky sestříhaných večerníčků, které si televize vydala ve své řadě, například Edice České televize. Už v 50. 60. letech, kdy byl seriál Robot Emil, tak ho komiksy doprovázely v týdeníku Československé televize. Na seriál tam navazovaly doprovodné stripky. Dále existuje celá řada seriálů, kde se s motivem televizní tvorby pracuje a které byly víceméně propojeny s produkcí televizní. Existuje komiksový seriál Šotek, ve kterém Věra Faltová kreslí o televizním skřítkovi, který vypadne z obrazovky, a je to navázáno na skutečný pořad. V poslední době tu jsou takové věci jako České století versus Češi. Televizní seriál vzniklý podle scénáře Pavla Kosatíka. Scénáře se poté rozdaly devíti komiksovým výtvarníkům, kteří z toho nakreslili komiksová alba. Takových typů vazeb je celá řada.

Setkal jste se někdy s komiksem ve zpravodajství?

Kořínek: Většinou to bylo ve fikční tvorbě nebo minimálně v tvorbě, která je dramatická. Obvykle je tam nějaký narativ. Nejde primárně o využití ve zpravodajství. To asi v českých podmínkách zvykem není, že by se komiks využíval ve zpravodajství. Určitě by nám někdo fundovaný z teorie televize nebo z kamery řekl, jakým způsobem se někdy pracuje s komiksovými prostředky při střihu. Občas se ozvláštňuje nějakou bublinou, která se použije v obraze, což je asi nějaký prostředek vnímaný jako komiksový, ale vyloženě, že by se komiks využíval ve zpravodajství, to asi ne.

A co se týká nějakého mezinárodního měřítka.

Kořínek: Myslím si, že moc ne. Vazba je tam u těch dramatických a fikčních kontextů určitě silná, ale to využití ve zpravodajství nebo publicistice přímé – o tom nevím. Je možné, že s tím někdy experimentovali, ale rozhodně nemám pocit, že by to byl reflektovaný trend, který by byl někde nějak dlouhodobější a vnímaný jako něco významného a důležitého.

Myslíte si, že komiks přitahuje mladší publikum?

Kořínek: To je těžká otázka. On si to každý myslí. To není jenom záležitost televize. Myslí si to i tisk, který o komiksu píše, protože si redaktori myslí, že je to populární a přitáhne jim to čtenáře. Print se cítí být ohrožený, tak prostě čím dál častěji píše o komiksu. Myslí si to nakladatelé, kteří mají dojem, že když zpracují něco do komiksu, tak tím osloví mladší čtenáře. Já to nevím, jestli to tak funguje. V českém prostředí ve 20. století byl komiks dlouho zacílený na děti a na mládež, ale zároveň to úplně nebyla jejich volba. Ono to bylo tak, že tvorba pro dospělé po většinu 20. století nemohla vycházet, protože byla vnímaná jako něco, co nepatří do socialistické kulturní krajiny. Komiks byl v českém prostředí určen spíš pro děti a mládež. Ilustrátoři a karikaturisti nemohli kreslit politický humor pro dospělé. Kreslili tak zvířátkovský seriál pro děti. Bylo to v zásadě pro ně takové místo, kam se mohli schovat, a z toho převažuje pocit, že komiks je něco pro děti. Ostatně, když se kohokoliv zeptáte na nejslavnější české komiksy, tak vám řekne Rychlé šípy, Čtyřlístek a možná nějakého Saudka. Z toho ale pořad Rychlé Šípy a Čtyřlístek jsou zjevně výrazně dětské věci a u Saudka se říká, že to je komiks pro dospělé. Osobně si myslím, že to je komiks pro dospívající chlapce, ale není to jaderná kategorie komiksu pro dospělé. Asi lze tvrdit z toho, co vychází, a z toho, jak vypadá současný stav, že komiks oslovuje mladé čtenáře, ale zároveň je neoslovuje nijak masově. Tam myslím, že existuje velké nedorozumění, že cokoliv vyjde jako komiks budou číst tisíce lidí. Takhle si myslím, že to není. Myslím si, že komiks, i když se mu teď daří dobře, je hodně menšinová záležitost. Tuším, že v nějakých průzkumech čtenářství, které dělal Jiří Trávníček, a potom v těch návazných průzkumech, které dělala Národní knihovna, tak se k čtenářství komiksu hlásí asi pět procent dětských čtenářů. Můžeme odhadovat, jestli se každý k tomu hlásí, nebo každý, kdo přečte Čtyřlístek, se považuje za komiksového čtenáře. Rozhodně to není masová záliba. Rozhodně to, že něco zpracujeme do komiksu, ještě neznamená, že nám to zajistí desetitisíce mladých, kteří čekají, až jim někdo zpracuje tu aktuální politickou zprávu ve formě komiksu. Komiks je rychlé a vizuální médium. Médium, které dokáže udělat rychlý účinek. Je to médium, které je nějakým způsobem populární skrze část své produkce, ať už se jedná například o superhrdiny, ale rozhodně to není tak, že se na to přivalí desetitisíce čtenářů.

Z rozhovorů se zaměstnanci ČT jsem se dozvěděla, že to čte cílové publikum a lidé starší, okolo 40 let.

Kořínek: Oni mají nějaká konkrétní data, která nevím, na čem je zakládají a s čím je srovnávají. Já si dovedu představit, že oproti reportážím redakce vědy tohle oslovuje mladší publikum. Lze si v tu chvíli klást otázku, která z těch pozic je vychýlená ze standardu, jestli je

to proto, že komiks čtou výrazně mladší lidi, nebo proto, že reportáže redakce vědy zajímají spíše starší lidi. My nevíme, kde je ten střed, ale může to být i tímhle. Možná to čtou mladší lidé než ti, kteří se dívají na reportáže. Pořád si myslím, že to stále bude fungovat tak, že ten, kdo se prokousává webem České televize a dojde ke komiksu, je jiný typ uživatele než ten, který sleduje zpravodajství. Ještě tam může být takhle technologická hranice, že průměr diváků televize je starší než průměr aktivních uživatelů internetových stránek.

To určitě je.

Kořínek: Takže to může být vychýlené tímhle.

Zpravodajský komiks se tvoří pomocí mobilní aplikace Prisma a programu Comic Life

3. Takhle se normálně tvoří webkomiksy?

Kořínek: Ne.

V České televizi potřebují mít komiks co nejrychleji zpracovaný. Výroba jednoho komiksu jim zabere jenom tři hodiny.

Kořínek: Existují miliony způsobů, jak se tvoří komiks. Ať už to někdo fotí nebo někdo maluje akvarelem na papír. Jsou to tisíce způsobů a jistě si dovedu představit i způsob, jakým by mohl vznikat zajímavý komiks skrze Prismu a Comic Life 3, ale rozhodně to není standardní způsob. Také to ale není způsob, který to v mých očích rovnou znevýhodňuje v tom, nakolik může vzniknout nějaký kvalitní komiks.

Znáte Prismu a Comic Life 3?

Kořínek: Tehdy mi to ukazovali, když točili reportáž o tomto projektu. Do té doby jsem to neznal a myslím si, že žádný komiksový autor s tím nepracuje. Určitě s tím pracují reklamní agentury, když chtějí, aby něco vypadalo jako komiks.

Spíš s tím pracují obyčejní lidé, kteří si chtějí upravit svoje fotky do komiksu.

Kořínek: Nebo tak.

V čem přesně vidíte nevýhodu aplikace a programu?

Kořínek: Primární nevýhoda je už v samotném jádru toho, jak vzniká materiál nebo obsah pro zpravodajský komiks. Když někdo komiks fotí, kreslí, maluje nebo ho ryje do lina, tak si sám stanovuje výjevy a vše, co chce zobrazit. Při vyprávění příběhu si stanovuje klíčové momenty,

kteře jsou v panelech zachyceně. Sám si skládá sekvenci jednotlivých polí. Ve zpravodajském komiksu má Česká televize natočenou reportáž, která má třeba dvě minuty. Nic dalšího tam nedodá. Zpravodajský komiks je předem hodně omezený vzhledem k tomu výběru. Kreslíř nemá z čeho si dokreslit nebo dofotit záběr, který tam chybí, takže je předem limitovaný. Ve zpravodajském komiksu může Česká televize ilustrovat to, co už jednou udělala. Může se udělat fotoalbum z již existujícího, ale to není způsob, jak vzniká komiks. To je způsob, jak vznikají fotosky z filmů. Jádro produktu je to, že to není komiks nebo nevzniká to jako komiks. Výsledek vypadá jako komiks a působí jako komiks. Jistě ho můžeme jako komiks číst. Když si vezmeme nějakou definici komiksu, která bude čistě... ať už to bude o juxtapozici obrazu a textu, tak to bude splňovat, ale v samotném jádru to komiks není, protože tam není svoboda výběru. Komiks, aspoň podle většiny teorií, je založený na řetězení obrazů, kde si vybíráme obrazy a vybíráme si i to, jak budou řetězeny. Na základě toho pracujeme s rytmem příběhu, atmosférou a kompozicí. Většina těchto věcí ve zpravodajském komiksu odpadá, protože se tu vyrábí komiks jen z nalezeného materiálu. Je to hodně svazující pro způsob tvorby, protože si jednoduše neurčujete, s čím pracujete. Nemáte volnost a nemůžete si něco dokreslit.

On mi to Martin Krejčí, který komiksy sestavuje, říkal, že už má danou kompozici a záběry a že už s nimi nesmí hýbat. Když jste se podíval na zpravodajský komiks, tak jste poznal, že to vyrábí s pomocí mobilní aplikace?

Kořínek: Já budu tvrdit, že to poznám, ale zároveň je to těžký soud, protože jsem člověk, který věděl předem, že to takhle vzniká. Já teď s plnou zodpovědností nemůžu říkat, že to poznám, protože informace, že to vzniká tímto způsobem, mi byla předložena. Já mám pocit, že to na tom vidět je, například v technice, která je velmi... nakonec jak to vzniká, je jedno. Důležité je, jestli tím vzniká dobrý komiks nebo ne. Já mám pocit, že v zásadě nemůže, protože reportáž v České televizi je postavená hodně na mluvících hlavách. To, co je jádro komiksu, je sekvence a její juxtapozice, to, že na jednom obrázku vidíme dialog, kde jsou tři záběry. Je to dialogická situace, kde se postavy střídají. Zpravodajský komiks je seřazení obrázků, které dynamicky rozházíme na stránku. Není tam ale žádné napětí při čtení, nebo aspoň já tam to napětí nevidím. Mám pocit, že to je hodně strnulé a nudné s prominutím, a myslím si, že je to v tom vidět. Je to představa o tom, co to je komiks. Oni se uchvátíli v tom, že nějaký software něco umožňuje, ale mám pocit, že to, co produkují, je vlastně taková jako hmota, která je rozšířením reportáže.

Zajímalo by mě, kdo je to publikum. Ne v tom smyslu, že oni vědí, kolik jich je, v jaké věkové kategorii. Mě by zajímalo, kdo je publikum ohledně motivace, proč to čtou. Zajímalo by mě, jestli je to opravdu někdo, kdo si myslí, že tohle je forma, kterou se k němu dostane obsah televizní reportáže jako lákavý. Já se okolo komiksu pohybuju poměrně dlouho, ale vlastně málo potkávám lidi, kteří mají dojem, že komiks je tam a priori všechno lepší než v tom jiném médiu. Ta televizní reportáž je podle mě lepší forma a nevím, co je ten důvod, proč lidi sahají po komiksu, protože zhlédnout reportáž je mnohem jednodušší než přečíst komiks. Recepce videa nebo kontinuálního záznamu je snazší než čtení. Rozhodně to vyžaduje menší aktivitu. Máte teplá a studená média. Když si sednete před televizi nebo před přenos na ČT24 na internetu, tam pasivně vidíte nějaký obsah a jen to přijímáte. Je to jednodušší, než když si najdete webovou stránku a čtete komiks. Čtení komiksu působí jako trendy a jednoduchá věc, ale ono je to specifická sada disciplín, úkonů a mentálních pochodů, která je poměrně náročná. Je to složitější než sledovat pořad a mě by zajímalo, kdo je ten, kdo si automaticky stěžuje svou recepci jenom proto, aby měl pocit, že čte komiks, a čte přitom tohle.

Myslíte, že zpravodajský komiks nemá stálé čtenáře?

Kořínek: Myslím si, že to nemá stálé čtenáře a že je to nepřitahuje primárně na tom, že to je komiks. On to není dobrý komiks. Nemá to příběh a je to hodně jako reportáž, chybí tam dynamické věci. Z logiky věci reportáže se stavějí jinak než příběhy. Požitek z vyprávění nebo příběhu proto z toho trochu mizí.

Jaká pravidla komiksu to porušuje?

Kořínek: Já nechci působit, že existuje definice a do té se musíme vejít nebo že existují pravidla nebo že existuje dobrý a špatný komiks. Nemyslím, že to porušuje pravidla. Nesplňuje to kvality komiksu. Komiksem se ke čtenářům dostává zajímavě konstruovaný příběh a určité výtvarné pojetí, které je autentické, které má nějaké kvality. Ve zpravodajském komiksu nevidím výtvarné kvality. To je jeden z důvodů, jak to někdo může číst. Překvapuje nás, jsou věci, které lze říct komiksem, ale nejdou říct žádným jiným médiem. Lidé, které znám jako čtenáře komiksu, vyhledávají u komiksu tyhle věci. Tenhle komiks jim tyto možnosti nenabízí.

Jeden z problémů je, že ať už je software jakkoliv pokročilý a detailní, pokud to tedy není nějaký experimentální software, který by se učil a vymýšlel nějaké cesty, tak má určitý repertoár věcí, které v něm jde udělat. Má určitý repertoár filtrů a určitých barevných redukcí,

zjednodušení a přetónování. Ve chvíli, kdy budu číst pátý nebo patnáctý takový komiks, tak mě to bude nudit. Všechno to vypadá stejně. Pro mě je to pořád deformovaná fotka. Není to jako komiks. Určitou roli hraje i to, že tam není autorský vklad. Já ho tam nacházím hodně umenšený. Nechci říct, že není žádný, protože taky někdo vybírá filtry a někdo skládá obrázky do rámu, takže určitě tam nějaký autorský podíl je. Problém je, že to má předem určené záběry. Pokud jde o estetické nebo výtvarné kvality, tak s kompozicí se může pracovat jenom výřezem. Je legitimní námitka, že když se podíváte na většinu komiksů o Spidermanovi, tak tam autorského stylu je méně než u nějakého jiného typu komiksu. Jistě to nějaké své místo má. Já se ale osobně domnívám, že je to slepá cesta, že ohlas toho komiksu... potřeboval bych vidět nějaký statistický průzkum u čtenářů, aby mě přesvědčil, že to není jenom akcidentální. Jestli jsem dobře pochopil, důvod vzniku tohoto projektu je, že chtějí oslovit komiksového čtenáře nebo mladé publikum něčím, co jejich redakce vědy rozšíří.

Oni se snaží dostat k mladým lidem a hledají další distribuční kanál a komiks se jim zdál jako dobrý formát, ale sami mi říkali, že to ani nemůžou nazývat komiks. Ještě bych se chtěla zeptat k tomu webkomiksu, on se může vyrábět různými způsoby?

Kořínek: Ten obsah slova webkomiks může být dost široký a teoreticky vzato je to jakýkoliv komiks, který je zveřejňován přes internet nějakým způsobem. Ta škála jde asi takhle, že to může někdo kreslit na tabletu nebo kreslit v Malování. Přesto mohou být webkomiksy, které jsou webkomiksy jen tím kanálem zveřejnění. Mohou to lidi kreslit na papír a pak si to naskenují, postprodukčně to dočistí a jenom to týden co týden zveřejňují na Instagramu a Facebooku.

Už jsme se k tomu jednou dostali. Myslíte si, že komiks je dobrý formát pro zpravodajství?

Kořínek: Já si myslím, že ne. Já si myslím, že komiks je dobrý formát pro publicistiku, ale pro zpravodajství to formát není, protože mám pocit, že právě to, co je formou zpravodajství, to komiksu není nijak vlastní. Není žádný důvod, proč ho k tomu používat. Přijde mi, že komiks jako forma zpravodajství by dával smysl pro negramotné publikum. Dovedu si představit nějakou formu zpravodajství, která by nepracovala s jazykem nebo s verbálním jazykem lingvistickým. Dovedu si představit, že by komiks šlo využít ve zpravodajství, ale jestli je komiks dobré médium pro zpravodajství? Já si myslím, že ne.

Ačkoliv jste na začátku říkal, že je komiks rychlý na výrobu, tak oproti televizní výrobě je stále pomalý.

Kořínek: Kvalitní komiks není rychlý na výrobu. Někdy je to až neefektivní forma. Nejlepší a nejrychlejší výtvarníci nakreslí tři stránky za den a jsou rádi. Je to hodně pomalá forma. Jistě se to dá vyrábět takhle, ale nemám pocit, že to je nějaký přínos, že by komiks pro zpravodajství byl nějaká výhodná forma.

Já jsem si nevšimla, že by se v českém komiksu během 20. století objevoval novinář. Znáte nějaký komiks, kde vystupuje postava novináře?

Kořínek: Novinář se občas v komiksu objevil, ale že by byl hlavní postavou, to jsem neviděl. Třeba Josef Lada zkoušel někdy v roce 1935 reportáž z Habeše. Tehdy byla válka mezi Itálií a Etiopií. Začal vycházet Ladův cyklus, ve kterém český kreslíř odjíždí dělat reportáž. Není to profesionální novinář, ale je tam jako představa, že bude podávat report. Navíc tuším, že to skončilo po třech dílech a dojel jen do Plzně, takže cesta nebyla dlouhá. Postava novináře se samozřejmě občas někde vyskytne. Například v seriálu o Punt'ovi, což je takový komiksový seriál od disneyovském psíkovi, který vycházel v Čechách v letech 1935 až 1942. Pes je tam v jedné chvíli považován za celebrity a vyskytují se tam novináři, kteří fotí a píšou zprávy do médií, ale není to model novináře, který by byl takovou hlavní postavou. Teď máme novináře ve Svaté Barboře. Nějakou výraznější roli novinářů nalezneme v Šifře mistra Hanky, což je komiks založený na rukopisech – taková parodie na Dana Brauna a rukopisy. Je to deset nebo patnáct let starý komiks a asi by se těch jednotlivých novinářů našlo víc, ale nemáme tu postavu novináře, jako je třeba Clark Kent. Fotograf od Emanuela Gilbena, to je hodně zajímavý komiks, který by pro vás mohl být zajímavý, protože to je komiks o první afghánské válce.

To je taky český komiks?

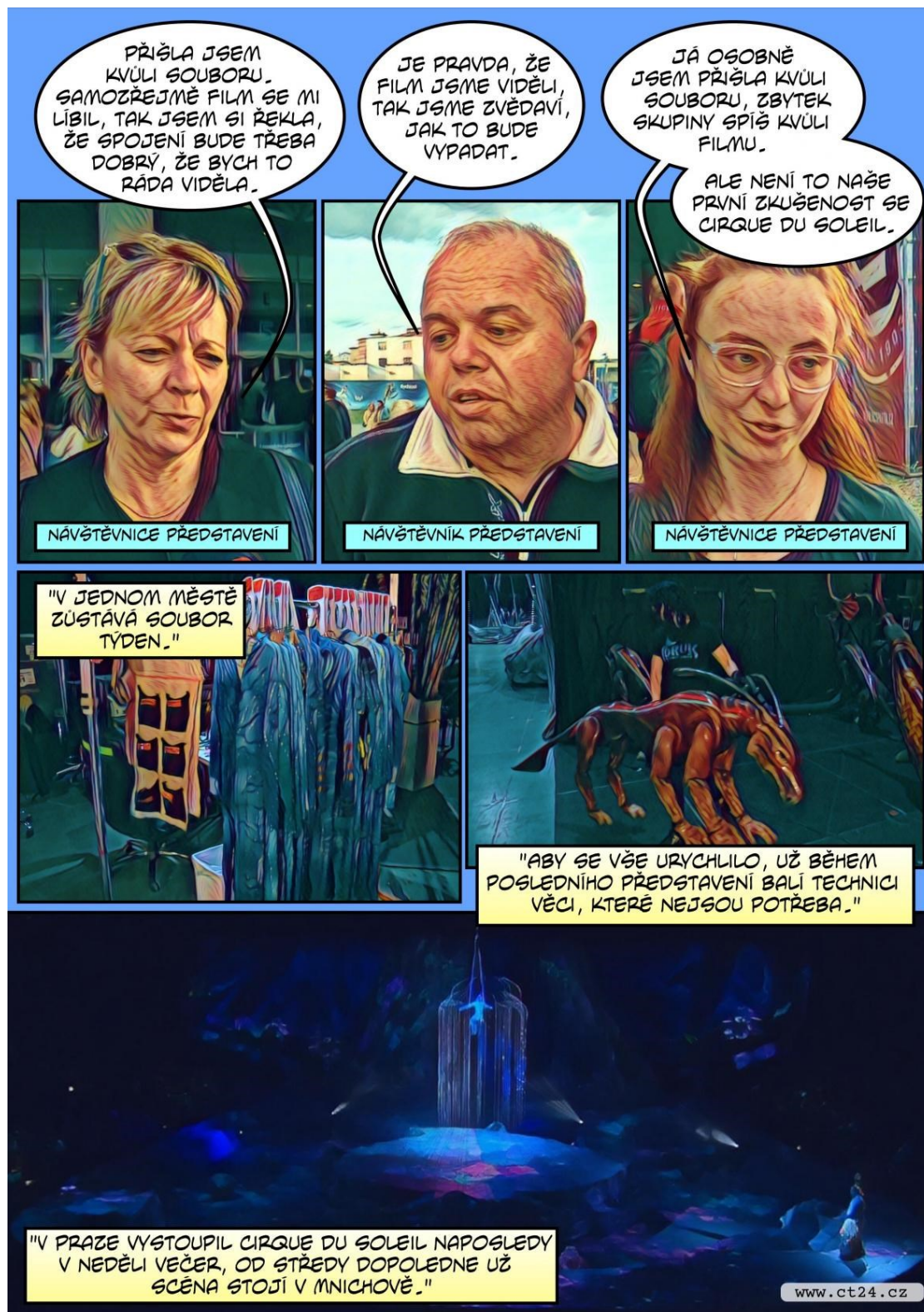
Kořínek: Ne, to je od francouzského autora. Je to zajímavé tím, že je to vyprávění fotografa, který doprovází Lékaře bez hranic v 80. letech. Kombinuje to jeho fotografie s komiksovým vyprávěním. Vlastně to v něčem v tu chvíli je svazováno částečně stejnými problémy, jako jsou zpravodajské komiksy. V případě, kdy využíváte fotografie, tak logicky, kdo fotí, tak na fotografiích není, protože to je jako reportážní fotka, takže subjekt, o kterém to celé je, se tam nevyskytuje v obrazech. Taky je to materiál, kdy může použít jen to, co má. Nedofotí si scénu.

A ten komiks je založený jen na těch fotografiích?

Kořínek: A na dokreslovaných panelech mezi nimi. To je právě zajímavé, jak to kombinuje, a myslím si, nechci vám nic podsouvat, ale z analýzy tohoto komiksu a z toho, jakým způsobem a proč se tam doplňují kreslené pasáže, by vám to mohlo něco říct, jak funguje tenhle komiks, který nemá kreslené pasáže. Zpravodajský komiks by mohl fungovat mnohem lépe, kdyby tam byla větší volnost pro tvůrce a on by do toho mohl něco dokreslovat. Mohl by si dokreslit nějaké panely, mohl by si dokreslit nebo změnit nějaké sekvence. Tohle je nakonec hrozně otrocké.

Příloha č. 4: Ukázky komiksů

Komiks č. 1: Slavný cirkus Soleil přivezl do Česka Avatara, 5. 6. 2019

Zdroj: <https://ct24.ceskatelevize.cz/komiks/2833964-slavny-cirque-du-soleil-privezl-do-ceska-avatara>

Příloha č. 5: Dotazník

- 1) Kolik je vám let?
 - a) 20 let a méně.
 - b) 21–30 let.
 - c) 31–40 let.
 - d) Více než 40 let.
- 2) Jak jste zaregistroval/a, že na webu ČT24 vychází zpravodajský komiks?
 - a) Viděl/a jsem to na webu ČT24.
 - b) Přes sociální síť České televize.
 - c) Přes sociální síť mých přátel.
 - d) Jiná varianta.
- 3) Jak často čtete zpravodajský komiks?
 - a) Pravidelně každý den.
 - b) Jednou za týden.
 - c) Jednou za měsíc.
 - d) Jednou za několik měsíců.
 - e) Už ho nesleduji.
- 4) Co vás na zpravodajském komiksu upoutalo?
 - a) Výtvarné zpracování.
 - b) Zajímavé téma.
 - c) Nevím.
 - d) Jiná varianta.
- 5) Je pro vás zpravodajství v komiksu zajímavější než reportáž?
 - a) Ano.
 - b) Ne.
 - c) Nevím.
- 6) Čtete komiksy?
 - a) Ano.
 - b) Občas.
 - c) Četl/a jsem je, když jsem byl/a mladší.
 - d) Ne.
 - e) Jiná odpověď.
- 7) Díváte se zpětně po přečtení komiksu na reportáže, ze kterých vychází?
 - a) Často.
 - b) Občas.
 - c) Výjimečně.
 - d) Vůbec.
- 8) Co vám na zpravodajském komiksu vadí?
 - a) Výtvarné zpracování.
 - b) Není to tak dynamické a napínavé.
 - c) Často tam chybí příběh a hrdina.
 - d) Nic.
 - e) Jiná varianta.

9) Jak často navštěvujete web ČT24?

- a) Často.
- b) Občas.
- c) Výjimečně.
- d) Vůbec.

10) Jak často sledujete zpravodajství České televize?

- a) Často.
- b) Občas.
- c) Výjimečně.
- d) Vůbec.

Příloha č. 6: Dotazníkové šetření – grafy

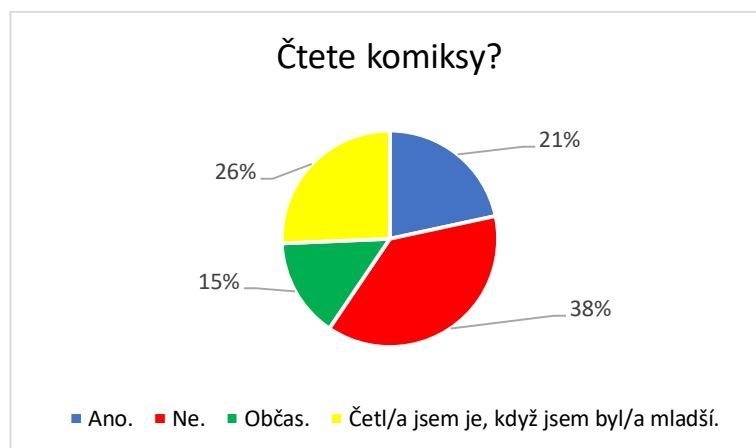
Graf č. 2

Graf č. 5

Graf č. 6

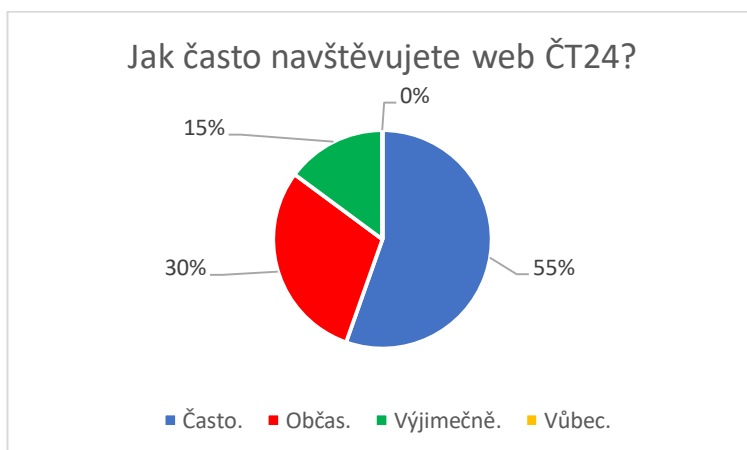
Graf č. 7

Graf č. 8

Graf č. 9

Graf č. 10

Příloha č. 7: Kódovací kniha

Kódovací kniha

Název výzkumu: Klasifikace zpravodajského komiksu			
Metoda: Kvantitativní obsahová analýza zpravodajského komiksu z období šesti měsíců			
Identifikační proměnné			
Oddíl	Příslušnost jednotky	Kód	Definice jednotky
Identifikace kódovače			
1.	Jméno kódovače	1	Helena Králová
Identifikace kódované jednotky			
2.	Zkoumaný objekt		Zpravodajský komiks
3.	Datum	1	20.05.19
	Datum	2	21.05.19
	Datum	3	22.05.19
	Datum	4	23.05.19
	Datum	5	24.05.19
	Datum	6	25.05.19
	Datum	7	26.05.19
	Datum	8	27.05.19
	Datum	9	28.05.19
	Datum	10	29.05.19
	Datum	11	30.05.19
	Datum	12	31.05.19
	Datum	13	01.06.19
	Datum	14	02.06.19
	Datum	15	03.06.19
	Datum	16	03.06.19
	Datum	17	04.06.19
	Datum	18	05.06.19
	Datum	19	06.06.19
	Datum	20	07.06.19
	Datum	21	08.06.19
	Datum	22	09.06.19
	Datum	23	10.06.19
	Datum	24	11.06.19
	Datum	25	12.06.19
	Datum	26	13.06.19
	Datum	27	14.06.19
	Datum	28	15.06.19
	Datum	29	16.06.19

	Datum	30	17.06.19
	Datum	31	18.06.19
	Datum	32	19.06.19
	Datum	33	20.06.19
	Datum	34	21.06.19
	Datum	35	22.06.19
	Datum	36	27.06.19
	Datum	37	01.07.19
	Datum	38	02.07.19
	Datum	39	03.07.19
	Datum	40	04.07.19
	Datum	41	05.07.19
	Datum	42	06.07.19
	Datum	43	07.07.19
	Datum	44	08.07.19
	Datum	45	10.07.19
	Datum	46	11.07.19
	Datum	47	12.07.19
	Datum	48	13.07.19
	Datum	49	14.07.19
	Datum	50	15.07.19
	Datum	51	16.07.19
	Datum	52	17.07.19
	Datum	53	18.07.19
	Datum	54	19.07.19
	Datum	55	20.07.19
	Datum	56	21.07.19
	Datum	57	23.07.19
	Datum	58	24.07.19
	Datum	59	25.07.19
	Datum	60	26.07.19
	Datum	61	27.07.19
	Datum	62	28.07.19
	Datum	63	29.07.19
	Datum	64	30.07.19
	Datum	65	31.07.19
	Datum	66	01.08.19
	Datum	67	02.08.19
	Datum	68	04.08.19
	Datum	69	05.08.19
	Datum	70	07.08.19
	Datum	71	08.08.19

	Datum	72	09.08.19
	Datum	73	09.08.19
	Datum	74	12.08.19
	Datum	75	13.08.19
	Datum	76	15.08.19
	Datum	77	16.08.19
	Datum	78	17.08.19
	Datum	79	18.08.19
	Datum	80	19.08.19
	Datum	81	22.08.19
	Datum	82	23.08.19
	Datum	83	24.08.19
	Datum	84	26.08.19
	Datum	85	28.08.19
	Datum	86	29.08.19
	Datum	87	30.08.19
	Datum	88	31.08.19
	Datum	89	01.09.19
	Datum	90	02.09.19
	Datum	91	06.09.19
	Datum	92	07.09.19
	Datum	93	08.09.19
	Datum	94	09.09.19
	Datum	95	09.09.19
	Datum	96	10.09.19
	Datum	97	11.09.19
	Datum	98	12.09.19
	Datum	99	13.09.19
	Datum	100	14.09.19
	Datum	101	15.09.19
	Datum	102	16.09.19
	Datum	103	17.09.19
	Datum	104	18.09.19
	Datum	105	19.09.19
	Datum	106	20.09.19
	Datum	107	21.09.19
	Datum	108	22.09.19
	Datum	109	23.09.19
	Datum	110	25.09.19
	Datum	111	27.09.19
	Datum	112	28.09.19
	Datum	113	29.09.19

	Datum	114	30.09.19
	Datum	115	02.10.19
	Datum	116	03.10.19
	Datum	117	04.10.19
	Datum	118	05.10.19
	Datum	119	06.10.19
	Datum	120	07.10.19
	Datum	121	08.10.19
	Datum	122	09.10.19
	Datum	123	10.10.19
	Datum	124	12.10.19
	Datum	125	14.10.19
	Datum	126	16.10.19
	Datum	127	17.10.19
	Datum	128	18.10.19
	Datum	129	19.10.19
	Datum	130	20.10.19
	Datum	131	21.10.19
	Datum	132	22.10.19
	Datum	133	24.10.19
	Datum	134	25.10.19
	Datum	135	26.10.19
	Datum	136	27.10.19
	Datum	137	28.10.19
	Datum	138	29.10.19
	Datum	139	30.10.19
	Datum	140	31.10.19
	Datum	141	01.11.19
	Datum	142	02.11.19
	Datum	143	03.11.19
	Datum	144	04.11.19
	Datum	145	05.11.19
	Datum	146	06.11.19
	Datum	147	07.11.19
	Datum	148	08.11.19
	Datum	149	09.11.19
	Datum	150	10.11.19
	Datum	151	11.11.19
	Datum	152	12.11.19
	Datum	153	13.11.19
	Datum	154	14.11.19
	Datum	155	15.11.19

	Datum	156	16.11.19
	Datum	157	17.11.19
	Datum	158	18.11.19
	Datum	159	19.11.19
	Datum	160	20.11.19
4.	Pořad na ČT	1	Události
	Pořad na ČT	2	Události v regionech
	Pořad na ČT	3	Horizont ČT24
	Pořad na ČT	4	Události v kultuře
	Pořad na ČT	5	Newsroom
	Pořad ČT	6	Není uvedeno
5.	Lokace	1	Domáci
	Lokace	2	Zahraníční
	Lokace	3	Domáci + zahraníční
6.	Téma	1	Historie
	Téma	2	Sport
	Téma	3	Katastrofa
	Téma	4	Věda
	Téma	5	Kultura
	Téma	6	Příroda a ekologie
	Téma	7	Doprava
	Téma	8	Armáda a policie
	Téma	9	Společnost
	Téma	10	Byznys a technologie
	Téma	11	Architektura
7.	Hrdina	1	Hrdina přítomen
	Hrdina	2	Hrdina nepřítomen

Příloha č. 8: Kódovací manuál

Kódovací manuál

Zpravodajský komiks	Pořad na ČT	Lokace	Téma	Hrdina
1	1	1	1	2
2	1	2	1	2
3	1	1	1	1
4	1	1	10	2
5	3	2	2	1
6	1	1	8	2
7	1	1	1	2
8	1	1	11	2
9	2	1	7	2
10	1	1	9	1
11	1	1	5	2
12	3	2	6	1
13	1	2	2	2
14	1	2	11	2
15	2	1	11	2
16	5	3	5	2
17	3	2	1	1
18	1	3	5	2
19	2	1	8	2
20	1	1	1	2
21	2	1	10	2
22	1	1	6	2
23	1	2	7	2
24	3	2	1	2
25	2	1	9	1
26	1	1	7	2
27	2	1	4	2
28	1	1	1	2
29	3	2	9	1
30	2	1	9	1
31	3	2	9	2
32	2	1	7	2
33	1	1	6	2
34	3	2	9	2
35	2	1	6	2
36	1	2	6	2
37	6	1	11	2

38	1	1	1	2
39	1	1	6	1
40	1	1	8	2
41	1	1	9	2
42	1	2	1	2
43	1	2	6	2
44	3	2	11	2
45	2	1	9	2
46	1	2	9	2
47	1	1	1	1
48	3	2	3	2
49	1	1	2	2
50	1	2	6	2
51	1	1	6	2
52	2	1	5	2
53	1	2	6	2
54	1	2	3	2
55	1	1	10	2
56	3	2	10	2
57	2	3	2	1
58	1	1	6	2
59	1	1	6	2
60	1	1	6	2
61	3	2	4	2
62	3	2	4	2
63	3	2	9	1
64	1	2	6	2
65	1	1	6	1
66	1	1	2	1
67	3	2	9	1
68	1	1	6	1
69	2	1	9	1
70	1	2	9	2
71	3	2	6	2
72	4	2	10	2
73	1	2	10	1
74	3	2	4	2
75	2	1	5	2
76	1	1	6	1
77	1	1	8	1
78	1	1	6	2
79	1	1	8	2

80	3	2	10	1
81	4	1	5	1
82	1	1	4	2
83	1	1	8	2
84	1	2	9	1
85	3	2	3	2
86	3	2	6	2
87	3	2	9	1
88	3	2	6	2
89	1	1	8	2
90	1	1	8	2
91	1	3	6	2
92	1	1	9	1
93	1	2	6	2
94	1	1	4	2
95	1	1	5	1
96	1	2	9	2
97	3	2	3	2
98	3	2	10	2
99	3	2	6	1
100	3	2	6	2
101	2	1	5	2
102	1	1	3	2
103	2	1	10	1
104	2	1	10	2
105	1	1	11	2
106	1	3	5	2
107	1	3	6	2
108	1	2	9	2
109	3	2	10	1
110	1	1	5	1
111	1	1	6	2
112	1	1	8	2
113	1	1	9	2
114	3	2	4	2
115	3	2	9	2
116	1	2	8	2
117	1	2	1	2
118	3	2	10	1
119	3	2	6	2
120	3	2	10	2
121	4	1	5	2

122	3	2	9	1
123	3	2	4	2
124	3	2	6	2
125	1	1	10	2
126	1	2	6	2
127	2	1	6	2
128	1	1	5	2
129	1	2	6	2
130	3	2	10	2
131	4	2	5	1
132	2	1	10	2
133	3	2	10	2
134	1	1	4	2
135	1	3	1	2
136	1	1	2	2
137	3	2	6	2
138	2	1	10	2
139	4	2	5	2
140	2	3	5	2
141	1	1	1	1
142	1	1	7	2
143	1	1	2	1
144	3	2	3	2
145	1	1	10	1
146	4	1	9	2
147	1	3	10	2
148	1	1	10	1
149	1	1	5	2
150	1	1	9	1
151	3	2	6	1
152	1	1	1	2
153	1	2	6	2
154	1	3	4	1
155	1	1	8	2
156	1	2	3	2
157	1	1	6	2
158	1	1	6	2
159	1	1	10	1
160	3	2	3	2

Příloha č. 9: Klasifikace zpravodajského komiksu (tabulky)

Tabulka č. 1

Pořad	Počet položek	Procento
Události	91	57 %
Události v regionech	21	13 %
Horizont ČT24	40	25 %
Události v kultuře	6	4 %
Newsroom ČT24	1	1 %
Neuvedeno	1	1 %

Tabulka č. 2

Lokace	Počet položek	Procento
Domáci	83	52 %
Zahraniční	67	42 %
Domáci + zahraniční	10	6 %

Tabulka č. 3

Téma	Počet položek	Procento
Historie	15	10 %
Sport	7	4 %
Katastrofa	8	5 %
Věda	10	6 %
Kultura	16	10 %
Příroda a ekologie	37	23 %
Doprava	5	3 %
Armáda a policie	11	7 %
Společnost	23	14 %
Byznys a technologie	22	14 %
Architektura	6	4 %

Tabulka č. 4

Hrdina	Počet položek	Procento
Přítomen	41	26 %
Nepřítomen	119	74 %

Příloha č. 10: Seznam analyzovaných zpravodajských komiksů

1. Před padesáti lety komunisté násilně rozehnali připomínku amerického osvobození Plzně
2. Gigantický a rozporuplný. Od pozastavení prací na projektu Gabčíkovo-Nagymaros uplynulo 30 let
3. Před třiceti lety Havel naposledy opustil vězení. Za mřížemi tehdy strávil čtyři měsíce
4. Mimo ohrožení válečnou municí. Obří rypadlo je možné ovládat na dálku
5. Odešla legenda. Osobnost Nikiho Laudy přesáhla hranice sportu
6. V Sokolově možná vznikne nová vojenská škola
7. Výročí atentátu na Heydricha. ČT připravila unikátní rekonstrukci událostí
8. Demolice jabloneckého zámečku Schlaraffia začala. Podle města se jedná o nepovolenou akci
9. Praha chce zpřísnit pravidla pro e-koloběžky
10. Češi v „mamahotelech“. U rodičů zůstává bydlet skoro třetina mladých lidí
11. Abstraktní obraz Františka Kupky se vydražil za rekordní sumu
12. Plasty jsou už zamořené už i nejhlubší místa oceánu, objevil dobrodruh Vescovo
13. Pod vrcholem nejvyšší hory se tvoří fronty. Mrtvých horolezců mezitím přibývá
14. Kromě brexitu se poslanci chystají na rekonstrukci. Britský parlament čeká oprava
15. Slezsko z ptáčích perspektivy. V oblasti vznikly tři nové rozhledny
16. Hra o trůny, Most! nebo Černobyl. Seriály jako významná mediální témata
17. Izraelští studenti našli vzácnou zlatou minci z období byzantské říši
18. Slavný Cirque du Soiel přivezl do Česka Avatara
19. Budoucí členové aktivních zásob absolvovali první cvičné vojenské seskoky
20. Plzeňané na oslavách vylodění Spojenců v Normandii
21. O speciální eurobankovku k výročí liberecké zoo byl mimořádný zájem
22. Stop plastu. Jednorázové obaly dobrovolně omezují další firmy
23. Cyklisté na jižní Moravě vyrážejí na vinařské stezky. Degustaci jim zákon neumožňuje
24. Overlord. Operace nevídaných rozměrů, jejíž načasování Němce zaskočilo
25. Zkoušky budoucích sládků v litovelském pivovaru
26. Konec „žabotlamů“ v Čechách
27. Vědci virtuálně oživují zaniklé šumavské vesnice
28. Třicet let od poslední popravy v Československu
29. Shledání po více než sedmdesáti letech. Americký veterán opět našel svou dávnou lásku
30. Skupina cyklistů objíždí Česko chce varovat před drogami

31. Boj proti pedofilům v polské církvi. Do země dorazil papežův „čistič“
32. U Lovosic spustili na vodu obří tanker. Labe je dlouhodobě nesplavné
33. Mobilní telefony obsahují vzácné kovy. Jejich recyklace se vyplatí
34. Kritické nové módní kolekce. Značka podle Mexika zneužila vzory tradiční kultury
35. Kozy a ovce opět na Pálavě. Na tamní kopce je vrátil projekt ochránců přírody
36. Bílé velryby z čínského zábavního parku se vrátili do volné přírody na Island
37. Hrad Roštejn po dvou letech oprav překvapí návštěvníky třeba nafilmovanou hostinou
38. Nové objevy v kryptě, kde parašutisté svedli svůj poslední hrdinný boj
39. Uprchlá puma v Českých lesích. Svědectví o jejím pobytu přibývají
40. Historické bitvy nebo simulace novodobého konfliktu. Tradiční Bahna se konala už po třicáté
41. Turisté si připomněli 130 let od označení první trasy
42. Sto let od podepsání Versaillské smlouvy. Její podmínky pokořily poražené Německo
43. Slonů každoročně ubývá. Skupina afrických zemí má plán, jak ohrožená zvířata zachránit
44. Pyrotechnici zlikvidovali torzo janovského mostu. Při jeho pádu zemřely loni desítky lidí
45. Terč stížností i vandalů. V Kolíně už nebude piano na ulici
46. 30 od první Love Parade připomíná nová výstava
47. Před 80 lety vyjely z Prahy vlaky s Wintonovými dětmi
48. Hrozba „klimatického apartheidu“. Vyprahlé Indii dochází zásoby vody
49. Fronty u vltavských jezů. V největší špičce čekali vodáci na sjezd i 20 minut
50. Návrat nosorožců do přírody. V Zambii bojují za obnovu populace ohrožených zvířat
51. Škodná nebo prospěch ekosystému? Vlci už se šíří i do Pošumaví
52. Venkovní tančírna v Brně lákají na jazz i rokenrol
53. Botswana se potýká s velkým množstvím slonů. Okolní země se bojí, že se stáda přesunou k nim
54. Manhattan se ponořil do tmy. Bez proudu byly statisíce lidí
55. S technikou ze Západu začala před 30 lety v Loděnici výroba CD. Původní lis používají dodnes
56. Obnovitelná móda je in. Mladí návrháři pracují s recyklovatelnými materiály
57. Místrem světa v extrémním překážkovém běhu se stal Čech
58. Suchem trpí i lesní zvěř. Místo deště zasahují myslivci
59. Voda a zeleň. Praha se snaží zmírnit svůj tepelný ostrov
60. Boj s horkem. Stovky lidí podepsaly petici proti kácení zdravých stromů v centru Prahy
61. Geneticky upravený losos už příští rok zamíří k americkým strážníkům

62. Unikátní příležitost. Vědci mají možnost zkoumat měsíční úlomky
63. Víc než polovina žen, které utekly z KLDK, končí v Číně jako sexuální otrokyně
64. Obchod ve vlastnictví zákazníků. Berlňané zkouší, jak levně a ekologicky nakupovat
65. Skauti pomáhají v boji s dřevokazným kůrovcem
66. Týden pod hladinou zatopeného lomu. Potápěči pokořili český rekord
67. Mladé Íránky vzdorují režimu a odkládají šátky. Úřady posílají morální policii
68. O vlky ze šumavského národního parku není zájem. Dočasným řešením je proto antikoncepce
69. Zájem o letní školu češtiny pro cizince je rekordně vysoký
70. Hongkong se inspiroval Prahou, má vlastní Lennonovu zeď
71. Pláž ze slavného hollywoodského filmu se vzpamatovává z náporu turistů
72. Připravte si walkmany. Kazety ožívají
73. Napodruhé to vyšlo. Zapata přeletěl na flyboardu Lamanšský průliv
74. „Umělý jazyk“ dokáže rozpoznat padělanou whisky
75. Karlovarský kraj získá unikátní sbírku hudebních nástrojů z celého světa
76. Dva inženýři chtějí přesvědčit Brňany, aby v ulicích města zalévali stromy
77. Českou armádu tvoří z třinácti procent ženy, některé převzaly ocenění za účast v misích
78. Moravskoslezský kraj vydal výjimečné povolení k odchytu medvědů
79. Dopravní policie má nové výukové středisko
80. Vysoká cena zlata láká ilegální těžaře. Ti na to často doplácují vlastním zdravím
81. Fixa je vypsána už 25 let. Kapel slaví čtvrtstoletí od svého vzniku
82. Čeští vědci vymýšlejí virtuální realitu, díky které se bude stavět rychleji a levněji
83. Piloti české armády mají nové bitevní stroje Alca
84. Výběr nového dalajláma následníka provází spory
85. Sibiř v plamech
86. Obyvatelé Novosibirsku chovají ve svých bytech domestikované lišky
87. Studytubeři dokážou motivovat i pomoci v učení
88. V Česku je nejméně medu za poslední čtyři roky, včely hladoví i ve světě
89. Mění se jako chameleon. Barvy na vojenských uniformách nově reagují na teplotu
90. Tajný projekt české kontrarozvědky BIS učí manévrovat elitní řidiče
91. Zmrazené spermie mají pomoci zachránit před vyhynutím nosorožce bílého severního
92. Místo dopisů mobility. Jak se proměnilo seznamování párů
93. Mořeplavci objevili ostrov ze sopečných hornin v Tichém oceánu
94. Unikátní výzkum mapuje život obce od osídlení až po její zánik

95. Streetartový umělec maluje na zdi Teplic
96. Sportovní vesnice uprostřed drogového ráje? Budoucí olympiáda v Paříži vyvolává otázky
97. Indonésie přestěhuje hlavní město, Jakarta se potápí
98. Vzpomínka na velkou minulost. Jawa má v Turecku stále dobré jméno
99. Soud rozhodl ve prospěch kohouta, Maurice může dále kokrhát
100. Floridské palmy ničí jihoamerický virus. Ikony pobřeží jsou tak ohroženy
101. Vandalové během prázdninové sezony ničili hrady i jiné památky
102. Nejhorší úkryty při bouřce jsou nouzová nocoviště. Ideální je sledovat počasí těsně před výletem
103. Čerstvé květiny z kveetkomatů. Podnikatelé sází na důvěru v zákazníky
104. Brno bojuje proti reklamnímu smogu. Výlohy obchodů dostali do rukou designéři
105. V karlovarském Thermalu má ještě letos začít rekonstrukce. Bazén získá nájemce
106. Americké Kennedyho centrum má nové kulturní prostory. Vystupovat v nich budou i Češi
107. Dvě životaschopná embrya mohou zachránit nosorožce bílé před vyhynutím
108. Před dvaceti lety Čína zakázala duchovní hnutí Fa-lun-kung. Mnohé stoupence poslala na převýchovu
109. Jack Ma - dvacátý nejbohatší člověk planety odchází z byznysu
110. „Místo, kde můžete být úplně svobodní.“ Petr Sís vystavuje sny nejen o létání
111. Přemnožená divoká prasata ničí zemědělcům úrodu kukuřice
112. Policejní drony kontrolují chráněnou přírodu v Brdech
113. Poslední klasické paneláky slavní 30 let
114. Vědci objevili vodu na planetě podobné Zemi
115. Jezidové se po porážce Islámského státu nemají kam vrátit
116. Rusko cvičilo u hranic s Afghánistánem. Manévry se zúčastnilo na 130 tisíc vojáků
117. Sovětsko-nacistická dohoda před druhou světovou válkou narýsovala dělení Polska
118. Sdílení, výměna nebo vypůjčení. Nové trendy nakládání s oblečením
119. Finové zkoumají Botnický záliv. Chtějí redukovat znečištění rybářskými sítěmi
120. Budoucnost e-cigaret zahaluje dým. Indie je zakázala a restrikce vydaly i úřady v USA
121. Sametová revoluce dětskýma očima
122. Festival pro nezadané pomáhá Irům najít partnera
123. Nové seismografy pomáhají určovat, kde by mohlo dojít k sesuvům půdy
124. V Atlantě bojují proti potravinové poušti komunitní zahradou
125. Na Škodu Favorit se dříve stály mnohahodinové fronty, byla nejen symbolem revoluce

126. Němci chtějí zakázat plastové tašky, dobrovolníci bojují s pohozenými cigaretami
127. Exotičtí ptáci v hlavním městě. Pražská zoo disponuje novým pavilonem
128. Praha platí filmařům za to, že vypadá jako Praha
129. Vědci usilují o větší ochranu želv před zachycením do rybářských sítí, třetina se v nich udusí
130. Severní Korea sestavila vlastní smartphony z vlastních dovezených součástek
131. Umělecká díla z odpadu. V Rusku otevřelo muzeum na skládce
132. Seznamte se s Barborou. Novým superpočítačem v Ostravě
133. Robotický exoskeleton pomáhá ochrnutým na nohy. Ovládá se pomocí myšlenek
134. Čeští vědci přišli s látkou, která rozkládá chemické jedy
135. Závěr druhé světové války na českém území ukazují barevné filmy amerických válečných kameramanů
136. Úrazů při adrenalinových sportech přibývá
137. Řekové bojují s přemnoženými kozami. Na jednoho obyvatele jich je dvanáct
138. Hasiči v Plzni začali používat při zásahu drony
139. Berlínská zeď připomíná panoramatická instalace
140. Vzácné knihy posílá zlínské muzeum do Německa, kde čeká odborné ošetření
141. Příběh hrdinství. Manželé Jesenští patřili do protinacistického odboje
142. Úředníci v Děčíně jezdí na elektrokolech
143. Několikanásobný vítěz Velké pardubické se dočkal pocty. Peruán má svoji sochu
144. Venezuelská oblast Maracaibu bohatla z ropy, teď ale místo ničí
145. Nová aplikace ukazuje, kde si legálně natrhat ovoce
146. Jednou skautem, navždy skautem
147. Mezi pivovary v zámoří roste zájem o české pivo i jeho výrobu
148. Místo u fyzioterapeuta by pacienti mohli cvičit doma. Díky nové pomůcce s okem kamery
149. Hrady čeká podzimní úklid. Památkáři vysávají prach, aby předešli požárům
150. Šedesát českých seniorů se připojilo k mezinárodnímu projektu Dopis vnoučeti
151. Nejslavnější australská ovce Chris přežila roky v divočině. Na sobě měla čtyřicet kilogramů vlny
152. Milostná korespondence nebo rozpis služeb hlídačů na toaletách. V Terezíně našli při opravě unikátní dokumenty
153. Na australskou horu Uluru už se nesmí. Převážily ohledy na domorodce

154. Tým českého lékaře transplantoval obličej nejstaršímu pacientovi, co kdy operaci podstoupil
155. Zostřená pozornost lovecké sezony. S myslivci se k honům připojili i policisté
156. Indické hlavní město Dillí dusí smog, hodnoty překročily únosnou míru
157. Pastevci se připravují na zimu a zahnali stáda ovcí z luk do stájí
158. Ve skalách v Adršpachu začaly opravy po rušné sezoně, místo navštívily statisíce lidí
159. Klavír reaguje na pohyby hlavou. Vynález pomohl hudebnici na invalidním vozíku
160. Obchody i památky pod vodou. Italská vláda vyhlásila v Benátkách stav nouze